

PROLOG

Neînsemnata aventură a lui John Coman începe într-o dimineață din toamna anului 1998, în București. Coman este un ins la 60 de ani, fără statut social clar. Nu este nici angajat, nici pensionar, nici șomer. Locuiește într-o garsonieră modestă, dar decentă. Și-a înstrăinat aproape toate bunurile, inclusiv cărțile. Vândând și dăruind, a dat curs unei curioase tentații a lichidării, a golirii. În locuința lui au mai rămas doar patul, o masă și un scaun.

Prenumele John, neobișnuit la românii din generația lui, are o poveste. Părinții lui l-au botezat așa pe Coman din recunoștință față de un filantrop american. După venirea comuniștilor la putere, autoritățile nu au admis ca elevul Coman să aibă un asemenea prenume capitalist. Drept urmare, disciplinații lui părinți s-au dus la tribunal și, la sugestia „tovarășilor”, au ales ca John să se transforme în Ion. Prenume de slugă, avea să comenteze Coman mai târziu. Ioan ar fi fost unul de apostol. Cu totul altceva. După „revoluție”, Coman s-a prezentat la judecătorie și a refăcut procesul în sens invers, spre mirarea unora dintre cunoscuții săi, străini de toată tărașenia. Deși s-au vindecat în bună măsură de naivitatea lor socialistă, conaționalii lui Coman încă se mai miră când aud prenumele acestuia.

Trăiesc din expediente intelectuale, declară John. Face traduceri. Mai publică, ocazional, câte o cronică plastică. Își plasează destul de greu textele. Concurența este mare. Traducerile, evident, nu apar sub numele meu. Am un patron, mafiot literar. El scoate vreo cincizeci de traduceri pe an, cărți. Inclusiv sub pseudonim. Sunt negrul lui. Mă plătește prost, dar am ce să mănânc. Ce-am avut și ce-am pierdut... În definitiv...

„Imaginea” lui a început să se deterioreze. N-are bani pentru haine noi, iar cele vechi arată tot mai rău. Chestiunea nu mă deranjează. Țsta este avantajul orașului mare. Nu întâlnești nici un cunoscut. Sunt un nimeni. Nu contez. Starea de anonimat îi place, deși cândva a făcut eforturi pentru a ieși din ea.

Pe marile bulevarde nu se prea aventurează. N-ar putea spune cu exactitate din ce motiv. Poate fiindcă aglomerația îmi dă un mic sentiment de nesiguranță. Îmi trezește un complex de inferioritate bine ascuns, inclusiv față de mine însumi? Când apare în Centru, o face într-un mod oarecum ostentativ. Pentru a-mi dovedi că sunt în stare. Că, în fond, sunt un om ca oricare altul. De fiecare dată, Centrul îi pare un loc ciudat, străin. Vitrinele îl fascinează. Nu râvnește la nimic în mod special. Miile de lucruri inaccesibile îl lasă rece. Nu-i invidiază pe cei cu bani. N-ar dori să aibă o servietă cu cifru și nici un sacou de culoare roșie – două dintre emblemele reușitei în afaceri.

Se uită la o vitrină mai deosebită. Ceasuri elvețiene. Unele costă 15 milioane. Și nu sunt cele mai scumpe. Făcând socoteala în dolari, constată că prețul este mai degrabă modic, pentru un ins din clasa de mijloc. 1600 de dolari nu este cine știe ce. Un ceas mai costisitor nu-ți cumperi în fiecare zi. Îl iei pe viață, în principiu. Își amintește de Nicu Ceaușescu, fiul dictatorului detronat în 1989. Avea un ceas scump, 8000 de dolari. Ce marcă era oare? Da. Rolex. S-ar părea că este cea mai scumpă. Să

umbli cu un asemenea ceas la mână! Absurd! Ești jefuit, uneori în plină zi, pentru mult mai puțin. Totuși... Ceva îl sâcăie. N-ar putea spune ce. Intră în magazin. Niște fete foarte elegante și plăcut mirositoare. Se uită la el cu indiferență. Ce-o fi căutând asta aici? Privirile lor reci.

– Bună ziua, spune. V-aș ruga foarte frumos să-mi arătați un catalog cu ceasuri Rolex.

Fetele au o ezitare, dar apoi reflexele profesionale ies învingătoare. Cine știe? În fond, există și milionari – în dolari – care umblă îmbrăcați prost. La derută.

Coman se uită atent în catalog. Da. Ceasurile Rolex par a fi cele mai scumpe. Este și unul de damă, cu diamante. 80.000 de dolari.

Fetele îl privesc cu un început de curiozitate. Ar vrea o explicație, poate, gândește Coman. Să găsesc ceva plauzibil. Ce?

– Pare mai greu de crezut, spune el, dar fiul meu își dorește un Rolex. M-a trimis să mă interesez. Știți, adaugă oarecum stânjenit, mă descurc în limbi străine și...

Fetele nu par convinse. Așteaptă.

– Fiul meu este om de afaceri. Eu sunt din alte vremuri, cum să vă spun. Nu mă mai interesează prea mult cum arăt. Dacă l-ați vedea pe el...

Reușește să obțină intonația potrivită. Un ins puțin ramolit, dar simpatic, la urma urmelor, decid fetele.

– Știți, spune una amabil, Rolex-ul nu are reprezentanță în România.

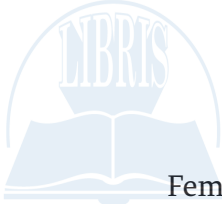
– Și atunci? Cum...?

– Pot fi contactați, dacă este vorba de ceva serios.

Coman găsește o ieșite onorabilă:

– O să vorbesc cu fiul meu. Eventual, voi reveni pentru un catalog. Vă mulțumesc foarte mult.

– Cu multă plăcere, spun fetele, la unison.

Femeile de vârsta lor, cugetă Coman, capătă o simpatie interesantă pentru bărbații în vârstă. Poate că esența acestora ține de o gerontofilie embrionară. Înfățișarea mea modestă le-a inculcat nisaiva sentimente de tip matern. Uite ce bătrânel cumsecade. Băiatul lui vrea Rolex, dar îl lasă pe taică-său să umble cu asemenea haine uzate. Ce oameni! Da, asemenea gânduri sunt posibile. Un soi de compasiune, uitată peste câteva secunde. Confortabilă.

Umblând pe Magheru, încet, Coman se gândește la ceasuri. Să ai un Rolex! Sigur, ar fi un act de snobism. Totuși... Să știi că porți la mână un obiect mai valoros decât o mașină Tico. Este o chestie. Poate simți un flux vital. Ceva regenerator. Hm! M-am țicnit? Ce treabă am eu cu ceasurile Rolex? Este ca și cum mi-aș dori să fac o excursie la New Orleans. Pentru festivalul de jazz. Totalmente utopic. Mai bine mă gândesc ce-mi cumpăr de mâncare. Sau la găsirea unei soluții pentru îmbrăcăminte. Că boss-ul îmi tot micșorează tarifele, în ciuda inflației. Nu sunteți obligat să colaborați cu mine. Că este foarte politicos de felul lui. Fără reproș. Masca perfectă a agresivității este politețea excesivă. Se știe. Uite cazul asiaticilor, cu ritualurile lor de politețe și cu modul întortocheat de a vorbi. Cine este agresiv în vorbire nu trece la fapte. Vorba aia... Câinele care... De ce-mi taie din bani? Simplu. Pentru că a observat ce lipsit sunt. Vezi că unul o ia la vale? Fă-i vânt! Ajută-l să se prăbușească mai repede. Regula succesului în viață.

Totuși. Am nevoie de ceva spectaculos. Pentru mine însumi. Să-mi dovedesc că sunt viu. Că n-am ajuns încă o mortăciune. Chestia este tipică pentru unii bărbați ajunși la andropauză. Se aruncă în hiperactivitate și mor, elegant, de infarct. Optim.

Ce-aș putea să fac? Sinuciderea ar fi cea mai la îndemână. Ca un samurai. Cândva am teoretizat sinuciderea. Am conchis că actul respectiv nu este nici o probă de curaj și nici una

de lașitate. Este ceva neînsemnat, nemeritând a fi discutat. Atunci? Rămâne să-mi cumpăr un ceas Rolex. Pur și simplu. În ciuda destinului. Dar de unde opt mii de dolari? O singură posibilitate. Îmi vând garsoniera. Pot să obțin suma aceasta. Eventual, ceva mai mult. Unde o să locuiesc? Nu știu. Vine iarna. Să mor de frig, în stilul boschetarilor? Aș avea câteva cunoștințe. Poate m-ar lăsa să dorm în vreun ungher. Până la primăvară. Napoleon a spus că în război și în dragoste nu trebuie să privești prea departe. L-aș imita. Doar provizoratul durează. Problema este să ard corăbiile, să nu mai am nici un spațiu de retragere. Să fiu liber, în sfârșit. Când n-ai nimic, n-ai nici îngrijorări. Cerșetor? Cine știe? Îmi voi păstra doar mașina de scris și câteva dicționare – uneltele mele de producție. O să-i spun patronului că am pierdut locuința în urma unei ipotecii nenorocite. L-am girat pe un bun prieten, iar el a plecat în Spania. Dus a fost. Mi-au răpit micul meu cuib de intelectual, cu linoleum de culoarea cafelei cu lapte. Am rămas pe stradă. Poate va reacționa pozitiv. O dată m-a luat în pivniță, să-l ajut la nu știu ce. Atunci – premoniție? – am estimat că încăperea de beton netencuit ar putea fi locuită de cineva, la rigoare. Că doar vechiturile sunt puține. Ar încăpea un pat îngust, fără probleme. Oare m-ar îngădui acolo? Iarna ar fi un spațiu providențial. De ce? Fiindcă trec niște țevi de apă caldă. Un om cumsecade ar așipi acolo. Doar geamul ar trebui înlocuit. Aur.

Coman este un om decis. Începe căutările. Se adresează unor agenții imobiliare. Primește vizitele unor tinere cu priviri avide. Suntem plătite în funcție de tranzacțiile realizate. Nu-i prea dificil? Îmi imaginez că de multe ori dați greș. Oamenii se hotărăsc greu. Corect, dar cu atât mai mare este satisfacția etc. Până la urmă, după nici două săptămâni, se ivește o cumpărătoare foarte serioasă. Este dispusă să-i dea 8.300 de dolari americani. I-a lăsat din preț. Ceruse 8.500. În fond, garsoniera este la etajul întâi, lângă Magazinul Obor. Nu este

II

Sunt un câne din soiul ce-i zice terrier airedale. Mă cheamă Ghiță. Am zece ani și jumătate. Casa mea este în buricul Bucureștiului. O casă mare. Numai dracul știe cum de nu mi-au luat-oăștia, tot zicea mai demult Jean.

Stăpânul meu este Ion Tenorescu, zis Jean, zis Maestrul. Este un om subțirel și destul de înalt. Are părul negru și umblă ca și cum ar fi tânăr. Asta de bună samă fiindcă se tot silește cu niște gimnastici, în fiecare zi. Nu prea pune beutură în gură. Numai când este vreo ocazie, cu una care bea. Atunci închină cu ea și gustă. Nu vreau s-o contrarez pe biata fată. Așa zice către mine, ca cum ar ști că pricep câte ceva. Nu trage nici țigări. Din când în când își aprinde câte o pipă. Zice că un artist musai trebuie să tragă pipă.

Maestrul se canonește cu femeile. Altă treabă n-are. Nu merge la serviciu. Fiindcă am mâncat ceva căcat când eram copil și sunt norocos, zice, primesc în fiecare lună lăsată de la Dumnezeu bani de la un unchi bogat din America. Să tot trăiești!

Este un om vesel, șuguește din te miri ce. Spre-o pildă, numai ce se răstește la mine:

– Nenorocitul! Numai tu ești de vină. Câte fete bune am avut în ultimii zece ani! O sută de căsătorii excelente, cel puțin... Dar ce m-aș fi făcut cu tine? Mi-ai distrus viața, criminalule!

Dacă se rățoiește la mine, mintenaș mă bag subt pat.

Nu pricep cum de-i este atât de ușor cu femeile. Că doar nu-i singurul bărbat din București și nici nu-i prea tânăr. Bag samă fiindcă este îndrăzneț. De-o pildă, când ne preumblăm seara pe stradă și întâlnește câte-o doamnă cu câne, o agrăiește ca și cum ar cunoaște-o de când era la armată. Nici eu nu mă las mai prejos. Mă arăt cât pot de prietenos. Din cât țin minte, niciodată nu s-a supărat vreuna pe noi, că de ce suntem atât de îndrăzneți.

– Dacă soarta mea, zice, a fost să le servesc pe femei și nimic altceva, de ce s-o mai dau cotită?

Nu că ar fi unul din ăia care strică casele oamenilor cumsecade, asta ferească Ăl de Sus! El are treabă numai cu cele de la zice femei libere. De bună samă, se întâmplă să nemerească și peste neveste. Numaidecât dă îndărăt, zice că asta nu e parohia mea. Dar ce poate face dacă aceea vine peste el și-l tot bâzâie, se tot bagă ca musca-n dosu' calului?

Tot așa cu fetele mari. Mai bine îmi tai o mână decât să mă ating de o fecioară, zice. Dar dacă fata i se bagă cu sila în pat, ce poate face bietul de el? N-are încotro. Că doar n-o s-o dea afară din casă. Strânge din dinți și-i face felul, dar numai eu știu ce-i în inima lui. Până la urmă, cu chiu cu vai, îi trece necazul. Zice că Ăl de Sus o să mă ierte, că mai bine a fost un meseriaș ca mine primul și nu vreun neputincios sau nepriceput, care să strice fata și să facă din ea o nedreptățită de soartă.

Așa le zice la cele de nu răușesc să ajungă acolo unde trebuie, care va să zică la cele care rămân de lemn, iar bărbatul se silește degeaba cu ele. Nedreptățite de soartă.

Prietenul lui ăl mai bun îi tot spune să-și scrie memoriile, dar el nu și nu. Ce sens are? Întreabă.

Dreptu-i că mai bine le povestește fetelor ce-a făcut și ce-a dres cu altele. Numai să vezi cum încep să le sticlească ochii și să-l tragă spre pat.

*

A venit odată cu o femeie mai coaptă, dar faină. Să fi avut, după mintea mea, vreo patruzeci și cinci de ani. Mă uitam la ea ca prostul și nu știam ce să zic. Este bătrână sau tânără? M-am dumirit numai când mi-am amintit o vorbă de-acelea înțelepte de-ale lui, din caiet:

Multă atenție la centrobucureștene! Una de treizeci și cinci poate să pară o elevă de liceu, iar una de cincizeci face cu disperare gimnastică, postește și pare de treizeci și cinci.

Mi-am amintit ce-a zis Jean odată:

– Trebuie să te pricepi, pentru a pune etichete. Am întâlnit femei trecute de cincizeci care arătau perfect. Sâni fermi, carnație impecabilă, totul în perfectă regulă. Ba chiar și mai și. De-o pildă, amanta regală... Cum o chema? Fiul ei se îndrăgostește de ea. Nu știe că e mă-sa. Un fiu aflat la vârsta mea, adică spre cincizeci. Ea îl refuză cu blândețe. Bine, scumpule, dar eu am șaptezeci. Iar el, nu, că ești divină. Până la urmă, femeia îi spune. Ești fiul meu, nenorocitul, te-am făcut acum o jumătate de veac, te-a alăptat și te-a crescut o bună femeie din popor. Eu eram amanta regelui și n-aveam timp pentru așa ceva. Amorezul refuzat se aruncă în propria sa sabie, precum un general roman. De ce s-o fi sinucis nu prea pricep. În fine...

Doamna avea chef de ce știu eu, așa mi s-a părut. Îl privea pe subț gene, zâmbea, îl prețuia. Te pomenești că e curioasă câtă treabă mai este Jean în stare să facă, mi-am zis.

El a fost grozav de prietenos. I-a făcut o cafea, așa cum l-a învățat pe el un armean, când era la armată. Grigore îl chema.

– O prepar așa numai în ocazii speciale, i-a spus doamnei.

– De ce? Este greu?